

κόσμος του Επενδυτή

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο : CULTURE

Ημερομηνία: Σάββατο, 08-08-2009

Σελίδα: 29,30 (2 από 2)

Μέγεθος: 962 cm²

Μέση κυκλοφορία: 78560

Επικοινωνία εντύπου: (210) 3721.100

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

κάδες χιλιάδες ανθρώπους σ' αυτή τη χώρα, από τους στροβίλους του εμπορίου, των συλλεκτών και των αρθρογράφων-μάντζερ. Τότε ίσως θα μπορούσαμε να διεκδικήσουμε ξανά την εορταστική διάσταση του καλλιτεχνικού φαινομένου, αυτή του πανηγυριού στο οποίο μπορούν να συμμετάσχουν όλοι, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, σεξουαλικής κατεύθυνσης, καλλιτεχνικού ιδιώματος - κυρίως αυτού. Αναρωτιέμαι και εγώ ο ίδιος αν κάτι τέτοιο μπορεί να είναι δυνατό στην έντονα ιεραρχική εποχή μας...

Να διαλέξουμε, για να είμαστε ελεύθεροι, το «καταφύγιο» μας; Την αφελή συγκροτόκηση με τον πατερναλιστή, τον θεοποιημένο ήρωα, τον lifestyle καλλιτέχνη, τον lifestyle τεχνοκριτικό, τη lifestyle γκαλερί, τον αυλέκτη και ταυτόχρονα κορηγό επικοινωνιάς μας; Να διαλέξουμε τους αφέντες μας και να νομίζουμε ότι συμμετέχουμε; Μετασχηματίζονται τις ιδέες μας θα οδηγήσουμε ουσιαστικά την ύπαρξή μας σε πλήρη υποταγή και η νέα μας ελευθερία θα είναι η καθυπόταξή μας στο «καταφύγιο». Η επικύρωσή μας στον εικαστικό χώρο αξίζει το αντίτιμο;

Έως την εντύπωση ότι αυτή είναι η πιο καίρια ερώτηση που μπορεί να θέσει κανείς σήμερα. Το lifestyle φαινόμενο τείνει να εξελιχθεί στην κυρίαρχη κατάσταση της εικαστικής διαδικασίας. Η βάση αυτής της λειτουργίας βρίσκεται στα περίφημα «15 λεπτά επιτυχίας», όπως το διατύπωσε ο Andy Warhol, δηλαδή στην ανάγκη των media να εναλλάσσονται (γενικά κυρίως) πρόσωπα στις σελίδες τους, μετατρέποντάς τα σε star εν μία νυκτί για να τα αντικαταστήσουν με καινούργια, πιο φρέσκα, την επόμενη βδομάδα, μήνα, χρόνο... Φυσικά, ορισμένοι γκαλερίστες όχι μόνο επωφελούνται του φαινομένου, αλλά ουσιαστικά το προκαλούν, οι επβόλλουν ακόμη, λειτουργώντας κάπως σαν τις «φορέσες» του ελλαδικού χρηματοπιστωτικού. Δηλαδή, πουλάνε γρήγορα ένα υπερμετοχολογημένο προϊόν το οποίο είναι αμφίβολο αν θα διατηρήσει, πόσο μάλλον να αυξηθεί, την αξία του. Στιγμές στιγμές νιώθω πως οι συλλέκτες είναι, τελικά, οι μεγάλοι χαμένοι αυτού του σπρωτού συστήματος, όμως άλλες φορές το ξανασκεύαζομαι...

Ιδιαίτερη έμφαση θέλω να δώσω στο φαινόμενο του «κορηγού», συλλέκτη συνήθως, και ακόμη περισσότερο σε αυτό του «κορηγού επικοινωνιάς»: το τόσο αθώο και φιλο-πολιτισμικό αυτό φαινόμενο κρύβει από πίσω του την κατάρρευση της ανεξάρτητης κριτικής, αφού -φυσικά- το έντυπο θα επιφυλάξει θετική (θετικιστική) παρουσίαση σε οποιοδήποτε γεγονός σπονσοράρει επικοινωνιακά το ίδιο, ενώ ουσιαστικά μεταθέτει την παρουσίαση των καλλιτεχνικών γεγονότων από τους αδιάβλητους δημοσιογράφους και τους μαχητικούς κριτικούς στους μάντζερ που «κλείνουν συμφωνίες». Ύστερα από αυτό ίσως δεν πρέπει να προκαλεί εντύπωση η ποιότητα της κάλυψης των εικαστικών από τα περισσότερα από τα ελλαδικά έντυπα.

Το αδύνατο σημείο και ο φόβος του «κατα-

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ

θεωρητικός και επιμελητής εκδόσεων: ΕΜΠ, Master of Design Studies, GSD, Harvard University, υποτροφία Fulbright, Dr ΕΜΠ. Συμμετείχε σε εικαστικό εργαστήριο στο Center for Advanced Visual Studies του MIT. Έχει επιμεληθεί εικαστικές εκδόσεις και έχει οργανώσει αρχιτεκτονικές και εικαστικές εκθέσεις. Έχει γράψει τα βιβλία: «Ανθρωπομορφισμός», «Αφαίρεση και σχηματοποίηση στη μαζική κουλτούρα», «No Feelings: Το εικαστικό punk», «David Carson: Μετά την καταστροφή», «Το εικαστικό έργο του Πάνου Κουτρούμπου», «Τα υβρίδια της παγκοσμιοποίησης: Πόλη και μαζική κουλτούρα στην περιφέρεια» (όλα στις εκδόσεις Futura), «Ποι αλλόκοτο» (Gazon Rouge) και «Ομοιοπία Περίπου» (εκδόσεις Πατάκι/Μουσείο Μπενάκη), «Οράματα: Η τέχνη ως διαμεσολάβηση» (επιμέλεια-εκδόσεις Πλέθρον). Διατέλεσε καλλιτεχνικός διευθυντής στο κέντρο σύγχρονης τέχνης Σταθμός Άλφα. Αρθρογραφεί για την αρχιτεκτονική και τα εικαστικά σε εφημερίδες και περιοδικά. Επίτροπος της Ελλάδας για την Biennale Αρχιτεκτονικής της Βενετίας το 2002 (μαζί με τους Τ. Κουμπή και R. Scoffier). Σύμβουλος έκδοσης του εικαστικού περιοδικού «Arttime». Καλλιτεχνικός διευθυντής της Φωτοσυγκυρίας 2005. Επιμελητής των εκδόσεων: «Ομοιοπία Περίπου» στο Νέο Μουσείο Μπενάκη στην οδό Πειραιώς, «Οράματα: Η τέχνη ως διαμεσολάβηση» στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας, «Μεγάλη αναταραχή, θαμνίσια κατάσταση: Πέντε ουτοπίες μέσα στο '70» τον Απρίλιο του 2006 στο πλαίσιο του οργανισμού Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης και της διοργάνωσης «Εικαστικό Πανόραμα» στο Κρατικό Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης, την ίδια χρονιά. Έχει δώσει διαλέξεις στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ, στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στα Τμήματα Θεατρολογίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Μουσείο Φυσικής. Από το 1999 μέχρι το 2004 δίδαξε Ιστορία Τέχνης και Πολιτιστική Γεωγραφία στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών, από το 2004 μέχρι το 2007 Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ και από το 2008 διδάσκει τα μαθήματα της Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού της Πόλης στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πολυτεχνείου Κρήτης στα Χανιά.

φυγίου» είναι οι πραγματικές δυνάμεις έξω από αυτό. Η ατομική ελευθερία - η ανυπακοή - η άρνηση. Στόχος και μηχανισμός του «καταφυγίου» είναι ο διανοητικός ακρωτηριασμός...

Αυτό που λες με ενδιαφέρει πολύ. Πιστεύω κι εγώ ότι σ' αυτές τις ανήσυχες μέρες όπου καμιά φορά τα media λειτουργούν ως ένα καταπιεστικό δίκτυο, κάτι σαν το Matrix της ομώνυμης ταινίας, η τέχνη μπορεί να λειτουργήσει σαν καταφύγιο. Κάτι σαν Προσωρινή Αυτόνομη Ζώνη, όπως έλεγε ο Hakim Bey, όπου η έκφραση μπορεί να έχει χαρακτήρα αυθάδειας και ανυπακοής. Αισθάνομαι ότι λίγοι τόποι στη δημόσια σφαίρα προσφέρουν αυτού του είδους το άσυλο - τα πανεπιστήμια είναι, προφανώς, ένα άλλο παράδειγμα. Και είναι, προφανώς, αυτόντοπο ότι τέτοιες περιοχές πρέπει να διαφυλακτούν -αί' όλους μας- από τον έλεγχο των εισαγγελέων ή των μιντιακών διαπομπέσεων. Τείνει να γίνει επίσης ρουτίνα η δίωξη εικαστικών και επιμελητών για έργα που «προσβάλλουν». Πρέπει, επιτέλους, να διαχωρίσουμε την αντίδρασή μας σε κάτι που «δεν μας αρέσει» από τα πολιτισμικά πογκρόμ που παρακολουθούμε κατά καιρούς.

Το lifestyle υπηρετεί την επικαιρική ελαφρόδα και όχι το νέο. Το νέο στην τέχνη και τον λόγο φέρει τη γνώση ότι υπάρχει ένα υβρίδιο επιστήμης - φιλοσοφίας - ηθικής και αυτή είναι η πορεία της ανθρωπότητας έως και σήμερα. Ο διαλεκτικός υλισμός των Μαρξ και Ένγκελς, αφού ξεκαθάρισε με τον ιδεαλισμό, αποδυναμώνεται με τη σειρά του στη νέα γλώσσα της αστροφυσικής, της βιοτεχνολογίας και της ηλεκτρονικής δημοκρατίας - ηλεκτρονικής γραμματικής. Το σήμερα των σημαντικών οραμάτων αποζητά τη δικιά του ανοικτή έρευνά και πλατύτερα τα όρια της σκέψης. Εκεί συνομιλεί το νέο στην τέχνη, χωρίς κατ' ανάγκη να δεσμεύεται σε μια δογματική νάρκη.

Πράγματι, η εποχή δεν μπορεί παρά να είναι ανοικτή σε κάθε δυνατότητα. Σε ό,τι αφορά τα εικαστικά, νομίζω ότι το επόμενο βήμα είναι η συνδεδεσή τους με άλλες γνωστικές περιοχές. Φυσικά, είναι κάτι που έχει ξεκινήσει ήδη τα τελευταία χρόνια, όμως πιστεύω ότι θα πάρει πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις στο μέλλον. Οι γέφυρες με τις επιστημονικές περιοχές της ανθρωπολογίας, της κοινωνιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της ψυχανάλυσης, της ιατρικής και, βέβαια, της βιοτεχνολογίας ή της φυσικής, που αναφέρει και συ μεταξύ άλλων, θα πρέπει να επεκταθούν. Κυρίως, όμως, θα πρέπει αυτές οι συνομιλίες να γίνουν σε ισότιμη βάση. Αφού, λοιπόν, καταφέρουμε να αποκαταστήσουμε την ισοτιμία στη σχέση επιμελητών και καλλιτεχνών, πεδίων δοξης λαμπρών ανοιχτά μπροστά μας για περαιτέρω συνεργασίες...

Η αγωνία πάντα θα υπάρχει «τι άραγε είναι' ουσία, τι άραγε είναι σκιά» (Κάλειρτζ, 1797, «Η μοίρα των εθνών»). ©